

SOCIALS · 3R ESO

B · Estructures i envelliment

Versió Adaptada — Per atendre la diversitat a l'aula.

Aquesta fitxa et fa repassar com és la població: per **edat**, per **sexe** i com s'envelleix Europa.

Activitat 1. Parts d'una piràmide

Lliga cada part amb les edats que li corresponen:

Part Edats

Base

Tronc

Cim

Tria entre: *0-14 anys (joves)* · *15-64 anys (adults)* · *+65 anys (gent gran)*.

[[RESPOSTA CURTA]]

Activitat 2. Tres tipus de piràmide

Posa el nom correcte (*progressiva, estacionària, regressiva*):

1. Forma de **triangle**, amb molta base. Hi ha molts joves. ? _____
2. Forma de **campana**. Base i tronc més o menys iguals. ? _____
3. Forma **d'urna**: estreta a baix, ampla a dalt. Pocs joves, molta gent gran. ? _____

Indica quin tipus tindria cada país:

Catalunya: _____

Níger: _____

Japó: _____

[[RESPOSTA CURTA]]

Activitat 3. Europa s'envelleix

Marca cada frase com a **V** (vertader) o **F** (fals):

1. A Europa cada cop neixen més nens. ? ____
2. Cap país de la UE arriba al llindar de 2,1 fills per dona. ? ____
3. Una de cada cinc persones a Europa té més de 65 anys. ? ____
4. Les dones europees tenen el primer fill als 25 anys de mitjana. ? ____

Anomena **3 mesures** que un govern podria prendre per fer més fàcil tenir fills a Europa:

1. _____
2. _____
3. _____

[[RESPOSTA MITJANA]]

Què s'avalua

Identifiques les **tres parts** i els **tres tipus** de piràmide.

Relaciones la **forma** amb el tipus de país.

Reconeixes l'**envelliment d'Europa** i en proposes mesures.

SOCIALS · 3R ESO

B · Estructures i envelliment

Versió Bàsica — Pensada per a tota la classe (estàndard).

Aquesta fitxa et fa interpretar piràmides i analitzar la situació demogràfica europea amb dades concretes.

Activitat 1. Llegir la piràmide de Catalunya

Imagina la piràmide de Catalunya 2024 (la que has vist a la unitat):

La **base** (0-14 anys) és més estreta que el tronc.

El **tronc** més ample és el dels 50-59 anys (la generació del baby boom dels 70).

El **cim** és ample: hi ha molta gent de més de 65 anys, sobretot dones.

1. Quin tipus de piràmide és?
2. Per què el grup de 50-59 anys és el més ample? (Pista: pensa quan van néixer.)
3. Per què al cim hi ha més dones que homes?
4. Què passarà d'aquí a 30 anys, quan aquesta generació s'hagi jubilat?

[[RESPOSTA MITJANA]]

Activitat 2. Cinc estats europeus

Compara aquests cinc estats europeus (2023):

País	Fecunditat	Edat 1r fill	% +65 anys	Esperança de vida
França	1,79	28,9	21,3%	82,9
Hongria	1,52	28,5	20,8%	76,1
Itàlia	1,24	32,2	23,8%	83,6
Suècia	1,52	30,1	20,3%	83,4
Espanya	1,16	32,6	20,1%	83,3

1. Quin país té la fecunditat més alta? Quin la més baixa?

2. Hi ha relació entre **edat al primer fill** i **fecunditat**? Justifica.
3. Tots estan per sota de 2,1. Què passa amb la població si la situació no canvia?

[[RESPOSTA MITJANA]]

Activitat 3. Polítiques natalistes

Diferents països han provat polítiques diferents:

França: 4% del PIB en ajudes a la família, escoles bressol gratuïtes, permisos parentals llargs.

Hongria: préstecs hipotecaris a parelles joves, exempció d'impostos a mares de 4+ fills.

Suècia: 480 dies de permís parental compartits.

Itàlia / Espanya: ajudes molt menors, escoles bressol cares.

1. Quina d'aquestes polítiques sembla **més efectiva** mirant les xifres?
2. Hongria gasta molt però la fecunditat continua a 1,52. Què pot fallar?
3. Quan tu et jubilis (cap al 2070), quants treballadors hi haurà per cada jubilat? Què pot passar amb les pensions si no canvia res?

[[RESPOSTA LLARGA]]

Què s'avalua

Llegeixes una piràmide i n'interpretes el tipus + esdeveniments visibles.

Compares **països europeus** amb diversos indicadors.

Avalues l'**efectivitat** de polítiques natalistes amb dades.

Connectes l'envelliment amb el seu **impacte personal** futur.

SOCIALS · 3R ESO

B · Estructures i envelliment

Versió d'Ampliació — Per a qui en vol més. Demana hipòtesis i recerca.

Aquesta fitxa demana **comparativa de piràmides, comentari de fonts expertes i argumentació** sobre l'envelliment europeu.

Activitat 1. Tres piràmides, tres realitats

Dades clau (2022-2023):

País	Fecunditat 0-14 anys	+65 anys	Esperança de vida	
Níger	6,7	49,8%	2,6%	61,6 anys
Catalunya	1,2	14,1%	20,1%	84,0 anys
Japó	1,3	11,3%	29,9%	84,3 anys

1. Identifica el **tipus de piràmide** de cada país i justifica-ho amb les dades.
2. Per què Catalunya i el Japó tenen una fecunditat semblant però estructures lleugerament diferents?
3. Per a cada país, descriu **dos reptes econòmics** i una **política pública** per abordar-los. Usa conceptes de la unitat (raó de dependència, relleu, immigració...).

[[RESPOSTA LLARGA]]

Activitat 2. Comentari de l'informe BCE

Llegeix aquest fragment d'un informe del **Banc Central Europeu (2023)**:

«L'envelliment de la població reduirà el creixement potencial de la zona euro del 1,5% actual al 0,9% el 2050. La pèrdua de població activa requerirà o bé un augment significatiu de la productivitat, o bé un saldo migratori positiu sostingut, o bé el retard de l'edat de jubilació. La majoria dels estats hauran de combinar les tres palanques.»

Comenta el text en un escrit de **12-15 línies**:

Què vol dir «creixement potencial»? Per què cau si la població envelleix?

Avalua les **tres palanques** que proposa el BCE: quina és la més fàcil i quina la més polèmica políticament?

Tu què faries?

[[RESPOSTA LLARGA]]

Activitat 3. Comentari de mapa: l'envelliment d'Europa

Imagina el mapa Eurostat 2023 de % +65 anys per regió europea. Tres patrons són clars:

Europa del Sud (Itàlia central, sud d'Espanya, Grècia): zones amb >25%.

Europa de l'Est (Bulgària, Romania, est d'Alemanya): 22-25%.

Europa nòrdica (Suècia, Irlanda, sud de França): més joves, 18-21%.

1. Per què el Sud d'Europa està més envellit? (Pensa en emigració de joves, fecunditat baixa, esperança de vida.)
2. Per què l'Est està envellit malgrat haver tingut fecunditat alta fins fa poc? (Pista: emigració massiva 1990-2010.)
3. Per què Irlanda té un perfil tan jove dins d'Europa?

[[RESPOSTA MITJANA]]

Activitat 4. Cinc paradoxes

L'envelliment europeu està ple de paradoxes. Comenta-les una a una en frases curtes:

1. «Vivim més anys» és bona notícia, però es presenta com a problema.
2. Els països més rics són els que tenen menys nens.
3. L'Europa rural envelleix més que la urbana.
4. Necessitem immigració, però la immigració és el tema més polaritzat de la política europea.
5. Hongria gasta molts diners en natalitat i no aconsegueix el resultat de Suècia.

[[RESPOSTA MITJANA]]

Què s'avalua

Compares **tres piràmides** reals i n'extreus implicacions econòmiques.

Comentes un **text expert** situant-lo i criticant-lo.

Llegeixes un **patró geogràfic** i n'expliques causes històriques.

Identifiques **paradoxes** amb mirada crítica.